

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 24.

Stockholm den 16 Juni 1910.

3:e årg.

Prenumerationspris: 1/4 år . . kr. 4: 50 1/2 år . . kr. 2: 50 3/4 " . . " 3: 50 1/4 " . . " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. — Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. — Sthlm 1910, F. Englund's Boktr.-	Expedition och Annonsskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. — Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonsspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annonser bör vara inlämnade senast måndag f. m.
---	---	--	---	---

Till Amanda Kerfstedt.

Några ord af en vän.

Amanda Kerfstedt 75 år! Detta låter som en anakronism. Visserligen har den milda stämman man förr så gärna lyssnade till nästan helt och hållet tystnat. Hennes litterära produktion har så godt som afstannat. Men man visste att det hjärta, som vibrerade i allt hvad hon skrivit, ännu klappade lika varmt, att hon med obrutna krafter lefde ibland oss. Men hunnen till 75 år, tre kvarts sekel sedan hon föddes! Det förefaller otroligt.

Emellertid har genom pressens försorg det faktum, att Amanda Kerfstedt nyligen firat sin 75-årsdag, inpräntats i allas medvetande, och som det ej dementerats från sakkunnigt håll, kan man ju ej längre tvifla på dess riktighet, endast med tacksamhet erinra sig allt hvad födelsedagsbarnet af den 5 juni skänkt oss.

* * *

Som författare representerar Amanda Kerfstedt en fristående typ. I nära personlig beröring med de

AMANDA KERFSTEDT.

olika litterära strömningar, som med sin fallande och stigande ebb och flod satt märken i tiden, har hon icke låtit sig neddragas af någon. Hon har ej tillhört något parti, icke gått i någons skola. Fullt själfständigt har hon vetat utveckla sin af naturen gifna eminenta skriftställartalang, och med denna som förmedlare i sina skrifter frikostigt delat med sig af den hjärtevarme, som genomglödgar hennes för all mänsklig fröjd och smärta så lifligt kännande väsen.

Amanda Kerfstedts böcker ha också mindre uppmärksammats af de s. k. estetiska finsmakarna, för hvilka det efter en viss raffinerad chablon tillskurna konstmåttet är hufvudsaken, än inom den vidt spridda, om än ej fullt så litterärt pretentiösa läsekrets, som sätter innehållets kärna i första rummet. Där ha »Vid vägkanten», »Eva», »Holger Vide» och alla de många fint tänkta och formellt skickligt utmejslade »berättelser», som flutit ur hennes penna, funnit sina flesta och bästa uppskattare.

Dr. C. Hammarberg

Värme är, som antydts, för ett författarelyne som hennes det mest utmärkande draget. Icke så mycket solens bländande, ofta heta och förtärande värme-källa, utan snarare vinterbrasans, den på hemmets hård vänligt fladdrande lågan, som tinar upp det kalla och förfrusna, som lifvar och gläder, och som till sist i sin slocknande glöd skänker skymningens vemodiga, något trista aftonstämning. Därför har också Amanda Kerfstedts namn blifvit ett »household-word» — ett familje-ord — i de svenska hemmen kärt i och för sig, och värderadt för hvad det gifvit.

Den, som haft lyckan att personligen lära känna Amanda Kerfstedt, förstår så väl hennes särställning som hemmets diktarinna. Hemlifvet, hemplikterna ha alltid både i följd af hennes lifsförhållanden som af inre öfvertygelse af henne själf ställts i första planet.

Och mer fylld än de flestas har hennes arbetsdag varit. Diktargåfvan, hvars heliga mission hon satte så högt kom således endast på de sparsamt tillmätta fristunderna, efter den kräfvande dagsgärningen, till användning. Att resultatet af fru Kerfstedts litterära verksamhet ändå blifvit så betydande bör tillskrivas dels den lätthet, hvarmed hon städse vetat omkläda tankar och fantasi i ordets form, dels emedan den sällsynta förmågan att räckta till för allt och alla är hennes. Samhällsarbete och samhällsintressen inom olika områden ha också fyllt en betydande del af dessa fristunder. Under en lång följd af år var således fru Kerfstedt medlem af Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse, och under tvenne år — 1888—1890 — fann hon t. o. m. tid att redigera dess tidskrift, omedelbart efterträdande fru Sofie Adlersparre, hvilken vid denna tid af sina många uppdrag föranleddes att lämna redaktörskapet i sin kollegas erfarna händer.

Af arbete, det praktiska som det intellektuella, ja icke minst det förstnämnda, har, som sagdt, fru Kerfstedt en rikare erfarenhet än de flesta. Det är därför hon så väl förstått att uppskatta och att skildra de troget arbetande och att äfven se det stora i det som för världen synes ringa. Få författare äro också genom hela läggningen i sitt temperament, genom sin inblick i olika lifsförhållanden och främst genom sitt kärleksfulla förstående af andras svårigheter så väl skickade att vara folklifsskildrare och att på ett fattbart sätt skriva för folket som hon.

I detta sammanhang må erinras om hennes utomordentligt värdefulla insats i startandet och utgifvandet af den lilla folktidningen »Hemtrefnad», hvilken tack vare den af Amanda Kerfstedt anslagna tonen så väl vetat fylla sitt ändamål att vara en uppbyggande, undervisande och roande lektyr för kvinnan i hemmet.

Men om något framför allt annat är för Amanda Kerfstedt utmärkande, är det hennes känsla för de svaga och lidande. Äfven detta har utan tvifvel en personlig grund, ty själf har hon helt visst pejlat lidandets djup. Likväl, hur välgörande bryter ej allt som oftast ett leende som en värmande stråle genom

allvaret. Och med författarinnan som med människan. När man ser fru Kerfstedts milda, sorgbundna anletsdrag, på hvilka så många ömmande förluster och pröfningar satt sin prägel, är man frestad tänka: »Se här en människa, som aldrig kan skratta». Men ge blott en anledning, och tungsinnet skall genomskimras af en allt förlösande humor, som visar att lifsuppfattningen i själ och botten är ljus.

Grunddraget är dock allvar, det allvar, som icke blott en mångpröfvad världserfarenhet skänker, utan har sin resonansbotten i en djup religiositet. Och här ligger nog hemligheten af fru Kerfstedts stora inflytande på en vid och trogen läsekrets, liksom på en aldrig minskad skara af vänner. Hon hör till de allt mer och mer sällsynta företeelserna i vår värld: den ortodoxt troende men likväl vidsynte kristne, för hvilken lifsgåtan visserligen fått sin förklaring i och genom det ljus, som kommer ofvanefter, men som ändå med ömt och kärleksfullt förstående omfattar den mänskliga tillvarons många outredda frågor.

* * *

Hos en del författareindividualiteter är författaren ett, människan ett annat. Icke så med Amanda Kerfstedt. De kunna hos henne ej särskiljas. När man vill karaktärisera hennes författareskap, tänker man på henne själf; och när man försöker återge människans drag blandar sig det man läst af henne i ens tankar och förvirrar bilden. Hvad man skulle vilja säga, blir därför både för mycket och för litet.

Men den, för hvilkens fina och diskreta väsen yttre utmärkelser, offentligt lofprisande väga så litet, skall helt visst äfven i en födelsedags hyllning icke räkna på ordrikedomen. Det utsagda skall hon intuitivt förstå.

Så skall hon i dessa enkla ord af en vän se uttrycket för en känsla, delad af många, många, när och fjärran i vårt land.

L. D—n.

Hvad jag älskar, hvad jag högst af allt skapadt älskat allt sedan min ungdom, har ett skönt-anlete. Icke grekiskt skönt. Nej. Dess drag äro långt ifrån regelmässiga. Icke leende skönt. Nej. Ehuru de skönaste leenden stråla däri, är dess uttryck allvarligt, och det har dystra blickar, osköna fåror och ärr. Men jag älskar äfven dem. Hvarföre? Jag vet ej. Kärleken är af trotsig natur, älskar att kyssa just det osköna ärret, att pryda bristerna med ömhetens blomster. Hög är min älskades gestalt, stora de kontraster den företer, ifrån dess fot, som östervågor bada, som blomstermattor smeka, och upp till dess hjässa, där den sätter på sig en krona af vigglika isfjäll, öfver hvilka norrsken flamma! . . .

Fredrika Bremer (»Midsommarresan»).

Juvel- Guld- & Emalj arbeten
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

Lisa Rosenströms Eftr. **KAPPAFFÄR**
 49 VÄSTERLÄNGGATAN 49
 Stort lager af Kappor, Promenaddräkter samt lösa
 Kjolar. **OBS! Billiga priser.**

Den Östbergiska taxeringsfrågan.

Vid gemensam votering har riksdagen afgjort den taxerings- och beskattningsfråga, som uppkommit genom hr Johan Östbergs bekanta motion. Med 104 röster (21 i Första kammaren, 83 i Andra) mot 91 (65 i Första kammaren, 26 i Andra) afslogs hr Ljungbergs förslag om att inkomstbelopp intill 100 kr. ej skulle taxeras.

Frågan är således fallen, och de gifta kvinnorna inneha fortfarande dem tidigare tillerkända rättigheter. Det är icke utan, att man har en känsla af att det haft sin stora betydelse för sakens behandling, att kvinnorna själfva så kraftigt protesterat mot ett riksdagens eventuella bifall till hr Johan Östbergs motion — eller ett liknande, om ock nedprutadt förslag — samt att de påpekat det vacklande och inkonsekventa i riksdagens hållning om den så förfarit.

Af sakens utgång kan man å ömse sidor till lärdom beakta tvänne ting: kvinnorna, att det är af största vikt och betydelse för deras egna intressen, att de i rättan tid offentligen säga ifrån när de känna sin rätt kränkt; männen åter, att de ha att räkna med att kvinnorna ha ögonen öppna för hvad som försiggår.

Hvarför vore det fördelaktigt att hafva kvinnliga öfverlärare vid folkskolan?

I ett föregående nummer framhöll jag några skäl af de många som finnas för lämpligheten af kvinnliga öfverlärare vid folkskolan. Om denna fråga, synes det mig, gälla detsamma som om den kvinnliga rösträtten: intet verkligt förnuftigt skäl talar emot densamma. Den allra enklaste rättvisa kräver, att om en kvinna kan sköta en chefspost inom sitt fack, skall det stå öppet för henne att i fri täflan med männen få göra det. Först sedan man låtit ett flertal kvinnor försöka sig därpå under precis samma förutsättningar som männen, d. v. s. samma befoget och förmåner, då först kan man fatta ett fullgiltigt omdöme om hennes kompetens som chef. Ty får hon icke lika handlingsfrihet, kan man ju rättvisligen ej bedöma hennes initiativförmåga i jämförelse med männens, och får hon icke samma förmåner, så kommer hon ju att utföra sitt arbete under ogynnsammare ekonomiska förhållanden, och det veta vi af erfarenhet, hur penningbekymmer verka nedtyngande på ens arbetsförmåga. I stället för att helt få ägna sig åt sitt arbete måste hon af sparsamhetsskäl splittra sin tid på allehanda små hushållsbestyr. För matlagning och lappning af kläder offra den tid hon borde få ägna åt berättigad rekreation, afstå en del af sin nattsömn för att genom extra arbete få ökad inkomst. Detta inverkar i längden men-

ligt på hennes nervsystem och nedtyngande på lynnet. Således, förr än männen ge oss lika lön för lika arbete, kunna de ej göra en rättvis jämförelse mellan könen med afseende på deras olika arbetsförmåga, och talet om kvinnans svagare kroppskrafter och hennes bristande förmåga att utföra det ena eller andra arbetet borde upphöra, tills det verkligen bevisats så vara förhållandet. Lätta våra ekonomiska bekymmer, och vi skola nog visa, att hvad som möjligtvis fattas oss af fysiska krafter ersätta vi genom uthållighet och energi!

Jag har äfven hört sägas, att man hyst betänkligheter mot kvinnliga öfverlärare på den grund att det skulle bli svårt för dem att utdela äga till de stora gossarna. För min del är jag viss om, att en kvinnlig öfverlärare skulle kunna visa att det finns en annan öfvertygande kraft än rottingen, och om i undantagsfall ett barn skulle vara oemottagligt för tillrättavisningar af annan art än kroppslig bestraffning, så finnes ju alltid den fysiska styrkan att tillgå hos klasslärarna och skolvaktmästaren. Egenkapen af profoss skall väl ändå inte vara den förnämsta hos en öfverlärare, utan fastmer af så underordnad betydelse, att man väl aldrig skulle vilja dra fram den som ett skäl emot, då det finnes så många och stora skäl för att använda kvinnor som öfverlärare.

En annan invändning har varit kvinnornas bristande disciplinära förmåga. Men förmågan att upprätthålla disciplin är nog liksom intelligensen en medfödd egenskap som ej följer något kön utan är en individens gåfva. Hvilken erfaren skolman har ej kommit underfund med detta! I flickskolor har jag som åhörare bevittnat, att småflickor sprungit, ja, t. o. m. krupit omkring i klassrummet under en lektion för en lärare, utan att han förmått hålla dem tysta och stilla; och nästa timma ha samma barn suttit som "fända ljus" för en lärarinna. Likaså har jag i samskolor träffat på både lärare och lärarinnor som haft disciplinär förmåga och andra som saknat den.

Till sist ännu ett skäl för nödvändigheten af kvinnliga öfverlärare.

På senare tid har folkskolans verksamhetsområde utvidgats och omfattar äfven den fysiska och psykiska omvårdnaden af barnen, såsom vården af sedligt försummade och vanartade barn, af hjälpklassernas elever både under och efter skoltiden, bespisningen af undernärda barn, och — såsom man får hoppas i en snar framtid — äfven yrkesskolor för gossar och flickor. Om alla dessa områden kan man ju säga, att de äro speciellt lämpliga för kvinnlig verksamhet, men icke må man vänta sig, att männen känt behof af att där tillgodogöra sig den kvinnliga erfarenheten i någon nämnvärd grad. Till och med i den kommitté som är tillsatt af Öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor för att ordna bespisningen, har ingen kvinna blifvit medlem. Orsaken var ej brist på förmågor, ty när det gällde att använda de medel, som på frivillighetens väg inflöto 1908, var det flera kvinnor som gjorde en god insats i arbetet för bespis-

HASSELBACKENS

blandning rekommenderas som ett utmärkt godt
delikatesskaffe.

Plantage-Kaffebränneriet,

Humlegårdsgatan 20 - Stockholm.

Rikst. 36 68.

Allm. 54 41.

ningens ordnande. Men så fort stadsfullmäktige beviljat medel, och Öfverstyrelsen då tillsatte en bespinningskommitté med stadigvarande natur, så uteslötos alla kvinnor. Detta är sannerligen en profbit på hur ovan man är i Sverige att inom det offentliga lifvet ta vara på förmågorna, när de tillhöra kvinnokön. Därför är det verkligen på tiden, att männen börja vänja sig vid att ta kvinnor med i organisationsarbetet. Det bara fattas att det blir män, som skola komma att ordna yrkesskolorna för våra flickor!

I många andra länder användas kvinnor mer än i Sverige i organisationsarbetet för folkskolan. I Kristiania t. ex. består skolstyrelsen af 28 medlemmar, och af dessa äro 6 kvinnor (enligt Beretning för 1909). I Stockholm är antalet medlemmar i Folkskoleöfverstyrelsen 27, men af dessa äro blott 2 kvinnor. I Kristiania ha kvinnorna äfven rätt att bli öfverlärare. I Danmark har man sedan 16 år tillbaka haft kvinnliga inspektörer = öfverlärare vid folkskolan. Den första var fröken Henrietta Petersen, hvilken år 1894 utnämndes som "inspektrice" vid en folkskola för endast flickor. Men platsen skapades för en kvinna, d. v. s. lönen var mindre och bostaden sämre än för manliga inspektörer, plikterna och arbetet däremot voro fullständigt lika. Som det dröjde några år innan det blef någon mer "inspektrice" tillsatt, så togo några duktiga lärarinnor saken om hand och inlämnade år 1903 till Köpenhamns stadsfullmäktige en petition, hvori de begärde att alla ämbeten inom skolan skulle få stå öppna för kvinnor. Petitionen, som var under-teknad af omkring 400 lärarinnor, blef bifallen, och man bestämde att lön och förmåner skulle vara lika mellan kvinnliga och manliga inspektörer, emedan lönen och förmånerna gällde platsen ej personen. Till följd häraf tillsattes år 1903 den nästa kvinnliga inspektören, fr. Mathea Haunstrup men äfven hon sattes att förestå en flickskola. Hon erhöll samma lön och bostadsförmåner som de manliga inspektörerna. Detta återverkade på fr. Petersen, så att hon gick upp i samma lönegrad och med samma rättigheter som de inspektörer, hvilka antagits samtidigt med henne.

Nästa steg framåt skedde 1906, då den tredje kvinnliga öfverläraren, fröken Elisabet Pretorius, tillsattes och detta för en blandad skola med 1,100 barn. Under sig har hon 16 lärare och 22 lärarinnor. Nu i vår har den fjärde inspektören utnämnts, nämligen fru Petersen. Därvid har den förändringen skett, att hon fått öfvertaga fröken Haunstrups flickskola och fröken H. satts att förestå en stor blandad skola, som omfattar alla de i Danmarks folkskolor brukliga skolformerna i realskola, vanlig folkskola, hjälpklasser och "sinkeklasser" d. v. s. för barn, som genom frånvaro på grund af sjukdom o. d. kommit efter. Efter hvad jag från säkert håll hört är skoldirektionen "överordentlig vel tilfreds" med de kvinnliga inspektörernas arbete.

Fröken Elisabet Pretorius har i ett bref berättat för mig åtskilligt angående sina erfarenheter som kvinnlig öfverlärare. I öfversättning vill jag meddela något ur detta bref. Angående sin utnämning säger hon, att

skoldirektionen aldrig bort, såsom den gjorde, tillsätta henne utan att förklara platsen ledig. Detta blef nämligen mycket ödesdigert för henne, då det genast satte hela lärarepersonalen vid den skola hon blef utnämnd i harnesk mot henne. Hennes svårigheter ökades ännu mer genom att utnämningen skedde just i slutet af arbetsåret under examenstiden och vid afslutningen af räkenskaperna. Dessutom kände hon mycket djupt det fruktansvärda ansvaret af att vara banbrytare på detta område. Så småningom lyckades hon öfvervinna dessa svårigheter. Under den första svåra tiden var hennes förhållande till barnen den enda ljuspunkten, och aldrig kände hon gent emot dem den minsta svårighet i disciplinärt afseende. Ganska snart lyckades hon vinna lärarna för sig, tack vare hennes utomordentligt fina takt, och som hon själf sade: "Jag kan med sanning säga, att om jag bortser från den allra första tiden, så har det aldrig varit några svårigheter i förhållandet mellan lärarna och mig." Sedermera försvann äfven den mur som skilde henne från lärarinnorna, och hon skrifer: "Nu kan jag med tacksamhet säga, att jag är lycklig i mitt arbete och tillbringar mitt lif tillsammans med en god och vänlig lärarepersonal." Likaså har förhållandet till barnens föräldrar i det hela varit godt. Det är ju omöjligt att alldeles undvika sammanstötningar. Men hon ansåg att hon i detta afseende snarare haft färre obehag än hennes manliga kolleger. Som bevis för den tillit och det förtroende lärarna hysa för henne berättar hon, att de ej dragit sig för att meddela och rådföra sig med henne om förhållanden rörande gossarna, som man på grund af deras natur skulle tro att det skulle falla sig svårt för dem att tala med en kvinna om. Men hon anser att saken alls ingen skada lidit däraf, kanske snarare tvärtom, då man inom lärarekretsar lärt sig att behandla dylika ämnen med större finhet och varsamhet. Hon uttrycker därför särskildt sin glädje och tacksamhet öfver att samarbetet mellan henne och lärarna är så godt.

Till slut nämner hon några ord om sina erfarenheter rörande expeditionsgöromålen. Dessa tyckas i Danmark likaväl som här hos oss inkräkta alldeles för mycket på den tid som i stället borde få ägnas åt öfverlärarnas pedagogiska uppgift. Hvad beträffar det administrativa arbetet så anser hon att en kvinna, som är praktisk, ordentlig och har ett godt grepp på penning-saker, kan uträtta det lika väl som en man. Hon slutar med att säga, att i förhållande till barn, föräldrar och lärarepersonal kan en kvinna lika så väl som en man fylla sin plats, "det er ikke Können men Mennesket det her kommer an paa."

Med bättre ord än dessa kan jag icke uttrycka min åsikt i denna sak, utan slutar med den förhoppningen, att de män som makten hafva inom en snar framtid måtte tillåta de svenska kvinnorna att få visa, att de ej äro sämre än sina danska kolleger, så att de till skolans och fäderneslandets bästa få använda sina gåfvor inom en större verksamhetskrets än hittills.

Anna Ljungberg.

Vaksamhet.

Det är nu sex år sedan föreningen Vaksamhet grundades, och det är ett duktigt stycke arbete den under denna tid utfört. Att föreningen och dess syfte i trots därpå är relativt föga känd beror nog därpå, att dess arbete ofta är af en så diskret beskaffenhet, att det måste ske i det tysta. En stor del af dem som känna till föreningens befintlighet ha dock en grundfalsk uppfattning om arten af dess verksamhet, i det de betrakta den såsom afseende redan fallna kvinnors råddning, då i själva verket föreningens syfte är förebyggande och bevarande. Det är önskligt att kändedomen härom blir allt mera utbredd då det visat sig att särskildt med afseende på Vaksamhets Hem personer tvekat att begagna sig af det just på grund af ofvannämnda uppfattning.

Föreningen har utsändt sin årsredogörelse för 1909, och af denna kan man se huru dess verksamhet gått framåt. Under året har byråns hjälp påkallats i ej mindre än 177 fall. Bland de platser, om hvilka byrån tillfrågats, ha flera varit utrikes, 9 i England, därutaf en plats befunnits olämplig; 8 i Tyskland; 7 i Finland, hvarvid 1 ej kunnat rekommenderas; 3 i Frankrike, hvaraf 2 olämpliga; 2 i Danmark därpå den ena ej kunnat tillrådas; 2 i Belgien och 2 i Amerika, hvaraf en plats ej kunnat anbefallas. Af de 7 platser inom Sverige, hvarom förfrågningar gjorts från utlandet, ha 6 kunnat rekommenderas.

Föreningen har under året anordnat föredrag om den hvita slafhandeln på icke mindre än 19 platser i landsorten nämligen i Vaxholm, Skultuna, Trollhättan, Strömstad, Uddevalla, Västervik, Åtvidaberg, Bruzholm, Gamleby, Lofta, Överrum, Skenninge, Mjölby, Strömsholm, Ankarsrum, Malmberget, Umeå, Lycksele och Åsele. Dessutom ha på initiativ af Folkskollärarinnornas diskussionsklubb föräldramöten anordnats i olika delar af Stockholm, hvarvid för den alltid fulltaliga publiken, bestående af föräldrar till folkskolebarn, påpekats faran af att låta de unga flickorna antaga plats efter annons, eller på annat sätt erbjuden, utan att förut skaffa sig underrättelser om platsens tillförlitlighet. — Under föreningens sex-åriga verksamhet ha närmare 200 dyliga föredrag hållits i skilda delar af vårt land, och man kan helt visst ej öfverskatta betydelsen af såväl dessa, som de ströskrifter den spridit, särskildt "Rådgifvare för unga kvinnor", hvaraf i år utgivits en ny reviderad upplaga.

Vid järnvägsstationer ha uppsatts såväl varningsplanscher som anslag med adresser på Vaksamhets byrå samt dess Hem i Stockholm och Göteborg.

Dessa hem ha visat sig vara till verklig nytta och välsignelse. Trots den förut påpekade missuppfattningen om dess ändamål har, för att nu tala om hemmet i Stockholm, detsamma varit talrikt besökt — 261 gäster under tiden dec. 1908—31 dec. 1909 — och de som fått njuta af dess förmåner ha ej kunnat nog varmt uttrycka sin tillfredsställelse. "Aldrig hade vi tänkt oss, att det i Stockholm kunde finnas ett så trefligt ställe" — — detta kan sägas vara det allmänna omdömet. Och märkligt vore väl, om någon ej skulle trifvas i detta hem, där verklig hemkänsla slår emot en redan vid inträdet.

Såväl föreningen som dess hem ha att glädja sig åt understöd och gåfvor af åtskilliga personer. Så har föreningen af fru Hugo Tamm på Fånö fått mottaga en gåfva på 2,000 kr., och har fru Tamm utom årsbidrag till Vaksamhets hem i Stockholm lämnat 1,000 kr. Till understödande af hemmets verksamhet har Casselska fonden äfven i år anslagit 1,000 kr.

Den 5—7 okt. 1909 hölls i Wien en internationell kongress för bekämpande af den hvita slafhandeln. Vid denna kongress representerades Vaksamhet af sin sekreterare, fröken Clara Wahlström, och Sveriges regering af svenska ministern i Wien, envoyén baron Beck-Friis. Vid den fjärde internationella kongressen som hålles i Madrid detta år sannolikt i slutet af oktober skall likaledes fröken Wahlström vara ombud för Vaksamhet.

I betraktande af den stora betydelsen af det arbete som föreningen Vaksamhet utför är det att hoppas, att den sympati och det förtroende den hittills vunnit må ökas och spridas allt vidare omkring, helst bland alla dem, som äro i behof af föreningens hjälp och stöd.

Fredrika-Bremer-Förbundets årsberättelse.

Den officiella redogörelsen för Fredrika-Bremer-Förbundets verksamhet under det förgångna året, det 25:te af dess tillvaro, föreligger nu i tryck, ett digert litet häfte, börjande med hufvudföreningens i Stockholm års- och revisionsberättelse, hvarefter följer de olika kretsarnas rapporter. I särskilda afdelningar lämnas uppgifter om byråns i Stockholm verksamhet, om tidningen Hemtrefnads ställning, om kommitténs för lagfrågor arbete, om förbundets sjukvårdskommittéer i Stockholm och Göteborg, om Rimforsa Landthushållningsskola. Fredrika-Bremer-Förbundets Sjukförsäkring och Allmänna Stipendiefonden ingå med fristående års och revisionsberättelser. Kretsarna Malmö-Lund med omnejd, Arvika, Helsingborg, Linköping, Nora och Strängnäs afgifva längre och kortare rapporter öfver sin mångskiftande verksamhet.

I vårt referat af förbundets årsmöte i Stockholm den 29—30 mars lämnades en resumé öfver det gångna årets arbete, hvarför vi nu ej närmare ingå på detsamma.

Med årsberättelsen följer ett litet häfte, "Vårt program", hvori förbundet med anledning af sedlighetsdiskussionen våren 1910 preciserar sin ställning till därpå berörda frågor.

Insänd litteratur.

Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Hjärterspelet** och andra noveller. Af *Richard Vallner*. — **Mina sista ord**. Af *Leo Tolstoy*. Öfvers. fr. ryskan af *Valborg Hedberg*. — **Kristi lära** förklarad för barnen. Af *Leo Tolstoy*. Öfvers. fr. ryskan af *Valborg Hedberg*. — **Hjälp dig själf**. N:ris XIII o. XIV. En hvar sin egen sömmerska, Goda råd för alla affärsmäniskor.

Oskar Eklunds Boktryckeri, Stockholm: **Äktenskapet och fortplantningen**. Föredrag af *Marta Steinsvik*. Öfvers. från norskan af *A. W-g.*

Tryckeri-Aktiebolaget Ferm, Stockholm: **Lif eller död**. Ett gif akt till Sveriges unga kvinnor af *Magnhild*.

PETERS

FOTOGRAFISKA
MAGASIN

Norrmalmstorg, Stockholm.

Amatörkameror. Framkallning. Kopiering.

Åberopa alltid annonserna
i Dagny

Rösträtt åt Englands kvinnor.

”Det är ej allt hvad vi önskat men det är något. Utsikten till medelbar framgång är billens förnämsta egenskap. Vi kvinnor äro för den, ehuru den icke ger oss allt hvad vi vilja ha. Förlikningskommitténs bill har stora och viktiga förtjänster”. Med denna icke alldeles obetingade entusiasmen mottaga de båda största F. K. P. R. i England den motion om kvinnans rösträtt, som ryktesvis förespåtts och som nu fått fast form, som utarbetats af en förening af omkring 40 parlamentsmedlemmar af de olika partierna och som framlägges till första ”läsningen” den 14 juni af en medlem af arbetarpartiet.

Women's Freedom League ger ett bestämdare uttryck åt kvinnornas tankar och förhoppningar. ”Efter den 8 juni kunna vi börja att motse vår belöning. Innan Förlikningsbillen satts i tillfälle att bli lag, få vi icke yttra några omdömen. Det är dock det bästa försök som hittills gjorts att öppna dörren för oss, och det tillkommer oss att icke lägga hinder i vägen därför. Om vi individuellt icke äro tillfredsställda med hvad den ger — — veta vi dock, att den härrör af vår bestämda hållning och vårt ihärdiga framhållande af våra önsknings. Skulle den bli lag kunna vi anse det som början till slutet.”

Dessa voro några af de eniga reflexionerna efter det förlikningskommittén utsändt sitt sändebref, innehållande själfva motionen, motiven för dess tillkomst och de skäl, hvarför den kunde och borde antagas af de olika partierna inom Underhuset.

Och sedan har det på många olika håll försports att man i vida kretsar hoppas och väntar, att konflikten mellan Englands kvinnor, dess lagar och regering nu skall kunna lösas på ett någorlunda tillfredsställande sätt. Ty att döma af det mottagande billen fått inom alla läger och af nästan hela den liberala pressen synas utsikterna vara ljusa nog. Men allt beror på hur regeringen ställer sig därtill. Utan regeringens samtycke, d. v. s. utan att regeringen förordnar om tid därtill, kan ingen enskild medlems motion nå fram till behandling. Och regeringen är förkroppsligad i Mr Asquith, därhän gå alla uttalanden. Af Mr Asquith, som varit kvinnornas afgjorde motståndare, synes sålunda billens slutliga öde bero.

”Men öfvertygelsen växer om att Mr Asquith ledd af samma tankar som besjåla så många andra politiker också skall vilja öppna medborgarskapets port för kvinnorna.” Det var den juridiskt bildade, skarpsinniga och statskloka Christabel Pankhurst, som yttrade detta uti *Votes for Women* den 3 juni, då hon objektivt och lugnt utredande framlade billens innehåll.

Men vid andra tillfällen har det nogsamt märkts, att Englands kvinnor genom sin bestämdt uttalade vilja blifvit en makt, som icke kan negligeras längre. Samma Christabel Pankhurst, den första som år 1906 upptog suffragettaktiken, har vid annat tillfälle varit talman för W. S. P. U:s afsikter. Nu vore deras förening ändå mycket starkare än förr, så till antal som beslutsamhet, och

om icke billen ginge igenom torde lagstiftarna få upplefva tider, hvilkas make de aldrig sett. Miss Pankhurst uttalade dock icke misstro till någon, icke ens till Mr Asquith, som år 1906 yttrat att: ”om en motion om K. P. R. väcktes, om den hvilade på fullt demokratisk grundval, om landets kvinnor önskade det och om de manliga väljarna begärde det, skulle regeringen icke sätta sig emot saken utan skulle ge Underhuset tillfälle att rösta som det ville”. Med och utan direkta bevis påpekas det nu, att eftersom billen af den 14 juni uppfyller alla dessa fordringar, skall Mr Asquith nödgas stå vid sina ord, ehuru dessa dels voro ironiskt menade, dels syftade på något som möjligen skulle kunna inträffa i ett dimmigt fjärran.

Men öfriga suffragister äro icke ens så pass sympatiskt stämde, och det är onekligen vederkvickande att taga del af de rättframma uttalanden, som aldrig komma med någon personlig insinuation men ej heller någonsin af fruktan för efterräkningar eller af feg tvekan underlåta att säga sin mening.

Så gör *The Common Cause*, N. U:s organ, med allvarsamma sakrika argument och exempelvis följande direkta varning till regeringen: ”Det är allmänt känt att det enda verkliga hindret är några få motståndare till vår sak inom ministären (Mr Asquith undantages på grund af sitt ofvan anförda yttrande) — — och våra fiender äro män utan verklig betydelse för nationen, hvarför det är otänkbart att en liberal regering skulle låta dem utgöra något hinder.”

Så går veckans ledande artikel i *The Vote*, W. F. L:s organ. W. F. L. är en mycket yngre förening än N. U., och med ungdomen följer en viss hetsighet i debatten. ”Vi,” säges det däri, ”hänge oss icke åt någon förtidig glädje öfver billens goda utsikter eller åt någon större tillit än förut till löftena af våra s. k. vänner i Underhuset. Det blir tids nog att tro på deras uppriktighet, då billen nått kommittéstadiet. (När motionen, efter att ha gått igenom vid andra ”läsningen”, diskuteras af det till ett utskott för tillfället ombildade parlamentet.) Men må icke de som makten hafva begå något misstag. Hittills har vapenstilleståndet lojalt iakttagits, och som Förlikningskommittén påpekar önskar ingen se de sista fyra årens strider upprepade. Men om regeringen vägrar sin medverkan, ha vi intet annat alternativ än att slå till och slå till så hårdt och så snabbt vi kunna.”

Efter detta är det gifvetvis med tillfredsställelsen hos den som har makten i sin hand *The Vote* den 11 juni återger ett förklarande och vädjande bref från Förlikningskommitténs sekreterare, däri denne till sist ber kvinnorna att hvad på dem ankommer ”skapa en sådan atmosfär af hopp, förväntan och enständig fordran att ingen regering vågar stå emot Er.”

Hvad själfva motionen beträffar är den kortfattad och enkel samt förlämnar rösträtt åt ungefär 1,000,000 kvinnor, $\frac{4}{5}$ af de ungefär 1,250,000, som enligt nuvarande census

för männen skulle kunna vara röstberättigade. Det är denna inskränkning af befintlig politisk rösträtt, som gör att F. K. P. R. icke kunna förklara sig fullt nöjda, ty de ha samtliga begärt rösträtt på samma villkor som för männen.

Men för att förlikningskommittén skulle kunna uppnå något, var en kompromiss nödvändig. Nu tillmötesgår billen arbetarpartiet, som har allmän rösträtt på sitt program, däruti att 82 procent af de blifvande kvinnliga väljarna tillhöra den arbetande klassen och däruti att ur lagförslaget utgår den misshagliga "faggot", rätten att rösta för flera på olika ställen befintliga fasta egendomar. Den tillfredsställer också de konservativa "genom sitt i flera fall försiktiga och moderata framåtskridande". Kvinnliga studenter, som ju kunna vara unga och opröfvade, få således icke rösta på de 9 parlamentsmedlemmar, som representera universiteten, och man och hustru kunna icke rösta båda, ehuru män på sina hustrur kunna öfverlåta rätten att rösta.

Den korta motionen lyder i sin helhet så:

1) Hvarje kvinna, som besitter "householder"*)-kvalifikationen eller 10 punds förtjänst-kvalifikationen — enligt Folkrepresentationsförslaget 1884 — skall ha rättighet att inregistreras som väljare och att rösta i det lands- eller stadssamhälle, där kvalifikationerna äro tillfinnandes.

2) Enligt detta lagförslag skola äfven gifta kvinnor kunna inregistreras som väljare, med förbehåll att man och hustru icke må rösta för samma kvalifikationer.

3) Detta lagförslag må kallas Folkrepresentationsförslaget 1910.

Till sist några ord af en af rösträttsrörelsens pionärer, Mrs. Wolstenholme Elmy i ett brev till W. S. P. U:

"Jag tror att vi ändtligen skola vinna något verkligt, och jag välkomnar allt som bidrager till nedbrytande af kvinnans vanhederliga politiska rättslöshet och som icke hindrar vidare framåtskridande — — —"

Jag är 77 år gammal och har sedan år 1861 så mycket som stått i min makt arbetat för åstadkommandet af likställighet mellan de båda könen — —. Det är godt att se tillbaka på de förändringar till det bättre som skett, framåt till dem som nu äro förestående, och veta att det vi vinna för kvinnorna på våra öar, det hjälpa vi kvinnorna till att vinna öfverallt eller åtminstone i alla civiliserade länder".

Den 12 juni 1910.

ELLEN WESTER.

*) "Householder" kallas den, som verkligen bor i ett hus eller del af ett hus som han eller hon äger eller hyr, med fullständig dispositionsrätt öfver den hyrda lägenheten, vare sig denna är stor eller liten.

Trotjänarinnan.

Af

Jenny Engelke.

Den trotjänande kvinnan förekommer ännu i vårt land, ehuru exemplaren blifva mera sällsynta allt efter som åren gå, och föga hopp är, att de glesnade leden komma att rekryteras. Släktet dör ut eller kommer att te sig i nya former. Dock få vi hoppas, att trofast tillgifvenhet och ärligt nit alltjämt komma att finnas, fastän det "gamla gardet" snart hör till familjetraditionerna.

Tiderna ha förändrats; hemmen ha förändrats, och med nya lagar för deras vård och ans fordras ock ett nytt släkte.

Detta släkte har nu kommit.

Men hvarifrån kom då den gamla stammen af trotjänarinnor?

Jo, den kom ur de torftiga hemmen, där brödet var knapp och barnskaran stor.

Före 1842 utgjorde skolgången intet hinder. Barnen kunde gå i tjänst, hvar helst och när helst det erbjöds; och där stugan var full af barn och mor med sin spånad och far på sitt dagsverke skulle skaffa mat att mätta så många munnar var man glad att få lämna barnen ifrån sig, där ett kryphål erbjöds, och det om än mot bara födan.

På landet gingo barnen då bort sina bästa läroår. Pojkarna som "vallare" eller foro de i skjuts. Flickorna som vaggpigor eller springflickor inom hushållet, där de vanligen togos om hand af någon äldre tjänarinna, som icke hade för vana att lägga fingrarna emellan. Kom den lilla nya pigan omedelbart under matmoderns uppsikt, fick hon nog oftast erifara, att denna icke heller var af det blidaste slaget. Men hade lill'pigan hunnit bevisa sig såsom ärlig, villig, pålitlig och oförtruten, då steg hon snart i husbondefolkets ynnest, och hon började nu vandra säkra steg på vägen till upphöjelse.

Att gå i tjänst vid åtta à tio år ansågs icke ovanligt, hvarken i stad eller ute på landet. Men de flickor, som kommo i herrskapshus, prisades lyckliga, ty i bondgårdar och hos handverkare sletto de ondt, ofta mycket ondt. Sträng tukt och husaga vankades öfverallt: däröfver ansåg sig ingen då ha rätt att klaga. Alla dessa små-pigor "i vadmalet grå" voro icke bortskämda. Därom vittna gamla bref, dagböcker och muntlig tradition. Nödår förekommo då alltsomoftast i vårt land, och barkbrödet måste gripas till för att rädda från sväldöden.

Potatisen, som blifvit införd i Sverige redan på 1700-talet, behöfde ganska lång tid innan den kunde undantränga det gängse bruket af rofvor.

Rofvor utgjorde de fattigas förnämsta spis. Kokta och stekta, kalla eller varma ersatte de brödet, och den dagliga barnbespisningen bestod då mest af nämnda rofvrakter jämte vattvälling eller vasslevälling; någon gång omväxlande med soppa på ben. Sofvel kände man föga till i den fattiges stuga, och från ett daglönarhem i kalmtrakten hörde man berättas att en arbetsduglig barnskara

hade fostrats upp utan att någonsin ha bekommit annat sovel än en half saltad strömning till det dagliga hålkakebrödet.

Kålrötter odlades ej, och morötter införskrefvos ännu länge från Tyskland. Slutligen vunno jordpärönen seger öfver hela landet, och värsta nöden blef därigenom afhulpen.

Emellertid är det lätt att förstå att barn, födda i torftiga hem, icke voro bortklemade, äfvensom att de flesta af dem voro glada att få komma bort och "göra skäl för födan", som det kallades. Lönen bestod sedan mest i ull och lin, läder till skodon, o. s. v. Kontanta penningar förekommo mera sällan. Om anlag och begåfning var då för tiden föga tal, men hade en liten flickunge god sångröst, så ansågs hon passa förträffligt till barnpiga, ty vaggan måste gå vid sångens ljud, och när barnen växte upp, voro sång och saga lika outhärliga för barnkammaren som riset och mjölkvällingen.

Kom en ny piga i tjänst, visste barnen redan innan aftonen första dagen, om "den nya" kunde "tala om sager", och kunde hon det, då var glädjen stor, och hon fick tala om och om igen, allt under det hon steg i anseende både hos pigor och barn. Barnböcker i egentlig mening förekommo då ytterst sparsamt, och den åsikten var nog förhärskande, att det torra och tråkiga var godt nog åt barnen, som också fingo den uppfattningen, att allt lärorikt var hjärtans ledsamt.

Förekommo planscher voro dessa rent af rysliga. Allt detta i förening gjorde, att sagoförtäljandet ännu länge var omtyckt och värderadt. Och då den gamla trotjänarinnan ofta var försedd med ett rikt förråd däraf, flitigt anlitadt, bidrog detta till att hon äfven för den skull blef värderad, detta utgjorde ett band, som knöt henne fast vid husets uppväxande barnaskara och grundlade en vänskap, som varade för lifvet.

Hvad som bidrog till att göra lifvet lättare och de dagliga plikterna mindre tunga för den unga tjänarinnan var att husets egna döttrar ingalunda skonades, utan måste deltaga i arbete och sysslor. Härigenom uppkom gemensamhetskänsla i ansvar för hemmets vård och husets bästa.

År för år växte förtroendet och tillgifvenheten, och något enstaka fall var det ej, om trotjänarinnan försakade egen härd för att stanna kvar på en plats, där hon ansågs outhärlig, eller följde husets unga dotter för att blifva det nya hjonelaget till stöd och hjälp.

På detta sätt uppkom stamtruppen till det nu nära utdöende släktet. "God frukt mognar långsamt", och när våra dagars unga husmödrar villrådiga blicka sig omkring med frågan: "Hvar får man tag i en trotjänarina?", så svaras: "Hon står icke att få för pengar; fanns aldrig att få, fix och färdig. Hon fostrades i de forna hemmen af de pliktrogna husmödrarna, i de rika hemmen såväl som i de fattiga, där arbetet gick före nöjet och mödan före hvilostunderna."

Den sista uppsättningen af unga husmödrar känner nog föga till den tid som var, men deras mödrar erinna sig nog ännu gamla jungfrun hos morfar eller

farmor, hos gamle onkeln eller grandtanten. Jungfrun, som alltid ingaf småherrskapet en så hälsosam respekt och som tog hand om dem. Som såg till att pojkar på julkalasen ej togo brorslotten af allt namn, utan att de små blyga, försagda flickorna äfven fingo sin beskärda del med af välfägnaden.

Jungfrun hölls i respekt antingen hon risade eller lisade.

Längre fram i tiden kunde hon fylla en viktigare plats i de ungas tillvaro, ty ofta var det hon, som ägde deras fulla förtroende och i första hand fick mottaga meddelandet om när ljusa förhoppningar nått sin fullbordan och hjärtat var fullt af fröjd eller när "en fnurra kommit på tråden" och svikna eder eller förhastade löften gjorde lifvet mörkt, så att det ej ansågs värdt att lefva.

I alla dessa fall stod jungfrun aldrig rådlös. Väl bevandrad i släktkrönikan och förtrogen med husets familjetraditioner kunde hon gifva råd, varnande, uppmuntrende eller tröstande, och illustrera sina ord med exempel ur släktens porträttgalleri. Framhålla "kvinno spegeln", där dygdens belöningar aldrig uteblef, eller varnande exempel af unga "vett-villingar", hvilka af skadan visa slutligen blifvit riktiga praktexemplar af husfäder eller ock i värsta fall fått tjäna som varnagel och på det sättet gagna ättlingar i tredje och fjärde led.

Huru mycket en dylik trotjänande vän var värd låter sig icke säga; men att hon blef uppskattad af gammal och ung är säkert, och dog hon inom familjen, blef hon både sörjd och saknad och fick dessutom en hedersam begrafning.

Om man än erinrar sig trotjänarinnan under många olika gestalter, är hon dock alltid innerst densamma, vare sig det gäller glädje eller sorg.

Vi ha sett henne vid den förstföddes vagga likasom vid "lillans sista hvilobädd". Hvem, om icke hon, tänkte på och såg till att det öfverblifna dopvattnet slogs ut på geranium eller myrten och icke användes till profana ändamål, den lilla nydöpta till obotlig skada? Hvem visste att som hon påminna om allt som borde iakttagas vid kyrkotagning, konfirmation, trolofning, lysning och bröllop? Men aldrig var hon mera outhärlig än vid sjuksängen. Hos den knarrige, gamle enstöringen eller hos den gnatiga tanten, där ingen annan stod ut, där var jungfrun alltid till hands med flanell för gikten och hafresoppa för magkatarren. Hon kom med lindring, och hon, som ingen annan, kunde drypa rätta antalet droppar och servera te på kamomill eller fläder till belåtenhet, den sjuke till behag.

Hade döden stigit öfver husets tröskel och familjens medlemmar hängäfvit sig åt sorg och afmattning, var det jungfrun som med råd och dåd stod alla bi. Henne tillkom det hänga för alla fönster med "hvita lakan", att kläda alla möbler med hvita öfverdrag — af dukar och servetter. Det var hon, som förmådde tjänstefolket att tala med dämpade röster och fick barnen till att gå på tå och hviska. För trotjänarinnan skulle det hafva känts som den största chikan, om saffranskringlorna vid grafölet icke uppnått det rätta måttet, så att de ej ledigt

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

MÄLARBADET

11 Handtverkaregatan 11.

BAD-TVÄTT- och STRYKINRÄTTNING

1:a klass i alla afseenden.

OBS! Simundervisning f. damer och herrar

R. T. 38 14 - 38 15

A. T. 93 43 - 93 44.

kunnat trädas på armen. Och för henne kändes som en verklig tröst när sorgkonfekten, som i påsar distribueras vid utgången, blifvit försedd med den rätta vignetten: en dokhöljd kvinnogestalt, sittande lutad öfver sorgens urna, öfverskuggad af en tårpil. Detta allt huset till heder och trotjänarinnan till huggnad.

Sedan i sterbhuset, vid bouppteckning, arfskifte och auktion, blef ingen så ofta rådfrågad som trotjänarinnan. Hon hade reda på allt och var outhärlig, ständigt anlita.

Familjens lagkarl, änkans "gode man", barnens förmyndare, alla vände sig ofta till jungfrun och anlitate hennes aldrig svikande minne i oklara fall eller vid sväfvande uppgifter. Och när hon sedan, såsom kunde hända, stod ensam kvar i det tomma hemmet såsom "siste man på skansen", sedan "ungarna flugit ur boet" och de gamle samlats till sina fäder, då ålåg det ännu jungfrun ett sista uppdrag, det, att låta sopkvast och skurtvaga utplåna alla spår efter det släkte som gått, innan hon till den nya ägaren öfverlämnade husets nycklar.

Sådan var trotjänarinnans uppgift. När detta var gjordt, gick den gamla bort sina färde, för att i någon undan-gömd vrå lefva på sina minnen och sitt lilla årsunderstöd, alltjämt sörjande sitt forna oförgätliga herrskap.

Ute på kyrkogården kan man vid de gamla familjegravarna ännu påträffa en tunn skugga af trotjänarinnans alltfört försvinnande släkte. Med vissnade händer strör hon ännu kärleksfullt blommor på de hädangångnas hopsjunkna gravvar och hvem som vill kan lätt nog få höra om hvilket "makalöst rart herrskap" här hvilat under stenen eller torfvan. Ett herrskap "sådant som ej vidare står till att finna på Guds gröna jord" — enligt hennes försäkran. Och helt säkert har hon rätt. Men hvad som ännu säkrare kan påstås är, att den gamla trotjänarinnan med alla sina dygder icke heller står till att finna, sökte man än "med ljus och lykta". Hon försvinner med de gamla hemmen. Hon återkommer aldrig mer. De nya hemmen fostra ett nytt släkte, och "en annan tid har kommit nu, hur olik emot den som var". Men kanske dock att några frön af det goda gamla ligga kringsspridda och småningom kunna växa upp, om än i nya former, ur god jord.

Notiser.

Julkortspristäflan. Styrelsen i L. K. P. R. i Stockholm har på grund af den stora efterfrågan, som det af föreningen förlidet år utsända julkortet rönt, utlyst en pristäflan om ritning till ett nytt julkort för detta år. Täflingsritningarna skola vara inlämnade före den 1:sta sept. till fröken Stina Quint, Artillerigatan 4, Stockholm. Det utlysta priset är 50 kr. För öfrigt hänvisa vi till annonser i dagens nummer af vår tidning, sista sidan.

L. K. P. R:s byrå i Stockholm. Från 1 juni—1 sept. är L. K. P. R:s byrå, Lästmakaregatan 6, öppen endast tisdagar och fredagar 3—4 e. m. Då sålunda rekvisitioner i allmänhet ej kunna expedieras omgående torde dessa insändas i god tid.

Södra Sveriges Förening för Sjuksköterskehem har utsändt sin årsberättelse för år 1909. Den innehåller noggranna uppgifter om föreningens sjuksköterskehems i Lund verksamhet, hvilken fortgått efter samma plan som föregående år.

De teoretiska kurserna äro förlagda till Lund och Malmö och den praktiska tjänstgöringen dels till de stora sjukhusen i Lund och Malmö, dels till Epidemisjukhuset i Stockholm och hospitalet i Lund. Samtidigt tjänstgöra 2 elever på epidemisjukhuset i Stockholm, 1 på Lunds hospital, 12 på Malmö allmänna sjukhus, de öfriga på Lunds lasarett.

Elevantalet har under året varit 29, hvaraf 15 första och 14 andra årets elever.

I Södra Sveriges Sjuksköterskehems tjänst ha 13 elever efter slutad två-årskurs antagits såsom sköterskor. Af dessa erhöles fyra genast plats på sjukhus, två såsom öfersköterskor, en som afdelningssköterska och en som polikliniksköterska. Ännu 9 sköterskor ha under året erhållit platser, och under sommaren ha lika många vikarierat som öfver- och afdelningssköterskor i Malmö, Lund, Trelleborg och Hörby.

Den inkomst som af de inom hemmet boende sköterskorna genom privat sjukvård tillförts detsamma uppgår till kr. 1,483:— mot en under samma tid från hemmet uppburen aflöning af kr. 1,083:31

Den 1 april 1909 funnos dels 15 elever, hvaraf 3 s. k. landstingselever, hvilka börjat sin kurs den 1 april 1908, dels 17 elever, hvaribland likaledes 3 landstingselever, hvilka skulle börja kursen samma dag.

Under år 1909 ha 26 sköterskor varit inskrifna i platsanskaffningsbyrå; af dessa ha 6 erhållit fast plats och ha tillsammans tjänstgjort sammanlagt 5,356 dygn. Till sammans med tjänstgöring af Hemmets egna såväl inom som utom hemmet boende sköterskor, resp. 577 och 1,810 dygn, uppgår den af hemmet förmedlade privata sjukvården till 7,743 dygn, hvilket motsvarar 21 sköterskor i ständigt tjänstgöring.

Af Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier för 1909 har Malmöhus läns, kr. 200:—, tilldelats Hilma Hector och Blekinge läns, kr. 225:—, Ragnhild Carlsson, båda elever vid Södra Sveriges Sjuksköterskehem.

Föreningen Själfförsörjande Bildade Kvinnors Hviloem vid Häknäs, 20 minuters åkväg från Järna station, är nu i det närmaste färdigt, och ehuru invigningen icke äger rum förrän om söndag, mottager hemmet redan pensionärer. De anmälningar som hittills inkommit äro färre än antalet rum, hvarföre plats ännu finnes. Anmälan insändes skriftligen till hemmets föreståndarinna, fröken Fleetwood, Häknäs, Järna, eller pr rikstelefon, Pilkrog 33. Afgiften som erlägges hvarje vecka i förskott utgör kr. 1:50 à 2:— pr dygn beroende på rummets beskaffenhet. Som det är antagligt, att hemmet längre fram på sommaren blir öfverfullt, torde det vara skäl att de medlemmar, som nu disponera sin tid, begagna sig af tillfället att få vistas å hemmet.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarataga allas intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsare i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$, och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Lärlarinna,

47 år, frisk och gladlynt, undervisningsvan i skolämnen, språk, musik, söker plats i godt hem för kommande läsår, helst ej äldre elever än 12 år. Goda betyg. Vid. Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Stockholm.

Lärlarinna

som aflagt student- och folkskolelärlarinneexamen och har undervisningsvana önskar under sommarferierna plats som guvernant. Svar till »Lärlarinna», Annonsbyrån, Ö. Larmg. 1, Göteborg.

LÄRLARINNA, undervisningsvan, musikalisk, söker plats för läsåret. Enkel, barnkär. Goda betyg. Svar till »Framsteg», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

UNG småskollärlarinna önskar under ferierna den 15 juni—1 aug. plats i familj att mot fritt vivre deltaga i hemmets olika göromål. Är villig läsa med nybörjare eller biträda med skrifning. Svar till »Elisabet», Borgholm p. r.

Ung, anspråkslös lärlarinna,

villig att undervisa barn, önskar plats som hjälp och sällskap under sommaren mot fritt vivre och fria resor. Tacksam för svar till »Lärlarinna 1905», Falun p. r.

UNG lärlarinna önskar under sommarferierna juni—aug. plats i familj att deltaga i hushållsgöromål. Är kunnig i sömnad. Någon lön önskas. Svar till »25», Lidköping p. r.

UNG studentska från godt hem önskar under juli—augusti plats på landet att deltaga i inom ett hem förekommande göromål samt att läsa med barn. Svar till »Gladlynt och barnkär», Sv. Dagbl. Annonskontor, Sthlm.

Sex präktiga äfventyrsböcker för barn och ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af Karl Aspelin. Karttonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning af Hugo Gyllander. 259 sidor. Med 45 illustrationer af Ingeborg Uddén. Karttonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling sagor af Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Karttonnerad. Pris 75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 312 sidor, 44 illustrationer af Brita Ellström. Karttonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och ungdom af Marie Lou Charles G. Gordons lif och stordåd, ise Gagner. 304 sidor, 33 illustrationer af Edv. Berggren. Karttonnerad. Pris 75 öre.

Nybyggarna i Kanada. Berättelse för barn och ungdom. Bearbetning efter Kapten Marryat af Anna Gustafsson. 296 sidor, 39 illustr. af Nils Larsson. Karttonnerad. Pris 75 öre.

Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af STINA QUINT utkommer 1910 i sin nittonde årgång.

Ett rikt illustrerad nummer hvarje vecka, 36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för helt år Kronor 1: 65, halft år 90 öre.

Vikariat

eller plats i familj önskas af elementarbildad lärlarinna. Svar till »M. G.» Tidn. för Lärlarinnor exp. Stockholm.

SPRÅKKUNNIG undervisningsvan lärlarinna önskar anställning på landet under juni och juli eller endast juli. Närmare upplysningar genom Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, Stockholm.

LÄRLARINNA, genomgått läroverk, seminarium, undervisningsvan, med goda betyg, söker plats för läsåret. Vidare Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3, Stockholm.

Lärlarinna,

musikalisk, undervisningsvan, söker plats för läsåret. Goda betyg. Svar »Enkel—Barnkär». Sv. Telegrambyrån, Stockholm.

Språklärlarinna,

skicklig i franska, tyska, engelska, svenska, önskar anställning öfver sommaren i bildad familj på landet. Svar till »Competent», Gefle p. r.

UTEXAMINERAD kvinnlig sjukgymnast med goda betyg och ref. söker under sommaren anställning i familj, helst på landet. Små löneanspråk. Svar till »Sjukgymnast», Skebokvarn.

UNG slöjdlärlarinna önskar mot fritt vivre plats i bättre familj för att lära hushåll. Villig deltaga i förekommande husliga göromål. Tacksam för svar märkt »H. H.», Svinesund, Hogdals-Medby.

Ung flicka

med goda betyg från läroverk, småskolelärlarinneseminarium, hushållsskola samt från föregående platser, söker plats som lärlarinna i familj för kommande läsår. Svar till »Maria C.», p. r. Katrineholm.

Ung småskollärlarinna,

musikalisk, önskar under juli och augusti månader plats i treflig familj helst i Norrland. Är villig biträda med husliga göromål. Svar till »22 år», Hedensö p. r.

Ung, musikalisk flicka,

som genomgått 8-klassigt läroverk och ett år undervisat i samskola på landet, söker till hösten anställning som lärarinna i god familj. Svar till "Dana", Kinna p. r.

BÄTTRE flicka önskar mot fritt vivre vistas på landet som hjälp och sällskap åt bröstsjuk eller i familj för klädnads- och linessöm. Svar till »Tysktalande svenska» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Ung, bildad tyska

önskar få vistas hos fin svensk familj för undervisningslämnande i tyska språkets talande emot åtnjutande af fritt vivre. De bästa referenser! Svar till »Tyska 22», under adress S. Gumælii annonsbyrå, Sthlm.

**Husföreståndarinne-
plats**

sökes hos äldre herre af arbetsvan och pliktrogna person, som förut innehaft dylik plats i ämbetsmans hem, hvarifrån bästa rekommendationer finnes. Svar emotes tackesamt till »Nu eller längre fram», Sv. Dagbladets Annonskont. Sthlm, f. v. b.

Ung flicka söker plats å ämbetskontor. Genomgått handelsinstitut, något kunnig i stenografi och maskinskrifning. Är äfven villig deltaga i husliga göromål om så fordras. Tacksamt för svar märkt "G. 19 år", Nordbergs pappershandel, Enköping.

För sommaren,

mot fritt vivre och resor sökes plats af flicka som genomgått läroverk, seminarium, undervisningsvan, att läsa med barn. Vid. Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Stockholm.

Ung bildad flicka

som genomgått kurs i Kindergarten, samt därefter praktiserat såväl därstädes som i familj, önskar nu till sommaren plats i godt hem för att handleda och sysselsätta barn. Goda betyg och referent. Svar till »Barnkär», Norrköping p. r.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Kontorsvan dam,

fullt kunnig i tyska, engelska och franska, skicklig i stenografering, såväl svensk som utländsk, äfven som i maskinskrifning, fullkomligt hemma i bokföring och bokslutsverkställande samt van vid kassörskögöromål, önskar platsombyte. Innehaft nuvarande anställning i 8 år. Alder 26 år. Bästa referenser. Benäget svar till "Själfständig och pålitlig", Allm. Tidningskontoret, Gust. Ad. torg. Stockholm.

**Bättre, föräldralös
flicka**

önskar plats i enkelt, godt hem. Van vid husliga sysslor. Goda rek. från föreg. plats. Lön önskas. Svar till "Frisk Smålandstös", Unnaryd p. r.

En ung flicka

från ett bättre hem, som genomgått hushållsskola och kurs i sömnad, väfning och handarbeten, önskar plats. Små pretentioner. Svar emotes tacksamt till "L. J.", Kaimar p. r.

Ung flicka

önskar under sommarmånaderna plats å landegendom för att deltaga i alla inomhus förefallande göromål, är äfven villig att undervisa nybörjare i pianospelning. Svar till »20 år», Eskilstuna p. r.

Ung, bättre flicka,

något kunnig i husliga göromål, sömnad och handarbeten, önskar mot fritt vivre, plats i treflig familj att gå frun tillhanda. Svar till S. S., p. r. Sala.

LEDIGA PLATSER.**Lärarinnevikariat**

vid Anderslövs högre folkskola finnes ledigt för nästa läsår. Undervisn. särskildt naturv. ämnen. Läsåret 34 veckor. Lön 1,200 kr. jämte bostad om 2 rum och kök samt nödigt bränsle. Ansökningar insändas före den 19 inst. juni till skolans föreståndare fil. kand. K. Lindahl. Adress under juni månad, Växjö.

VID Åstorps 5-klassiga samskola äro tvänne lärarinnebefattningar lediga att tillträda vid nästkommmande hösttermins början, den ena med huvudsaklig undervisning i tyska och engelska (helst också biologi i någon klass), den andra med undervisning i svenska ämnen i skolans lägre klasser. Till den senare platsen antages väl kvalificerad småskollärarinna. Sökande, som kan undervisa i sång, har företräde. Minimilön resp. 1,100 och 750 kr. Ansökningar insändas snarast möjligt till skolans föreståndare Thore Ljungqvist, adr. Åstorp.

UNDERVISNINGSVAN musik., duglig lärarinna får plats å större egendom i Västergötland för läsåret, två elever. Lönevillkor 400 pr läsår. Nya Inackorderings-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Stockholm.

Sökes

en tysk eller engelsk dam, som är i stånd att undervisa en 12-årig flicka i alla skolämnen, såväl som i franska och musik. Företräde äga sådana, som bo hemma, dock icke nödvändigt. Anmälan med löneanspråk och foto, eller personlig inställelse till Fru Mac Kie för tillfället Nynäs Hafsbad.

I prästgård i Norrland i närheten af stad, får undervisningsvan, musikalisk, språkkunnig lärarinna god plats för kommande läsår. Vid. Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3 B. Stockholm.

Lärarinna

undervisningsvan i musik, språk och vanliga skolämnen, enkel och anspråkslös, får kom. läsår plats att läsa med 3 små barn i åldern 10—6½, år. Svar med foto, och pret. till »K. W.» Stora Hof.

Lärarinna vid barnhem.

För småskolelärarinna, van att undervisa i vanliga skolämnen, finnes plats ledig den 1 juli på Kullens Barnhem, Lerum. Barnens antal är 10. Lönen är kr. 300 och allt fritt. Ansökan åtföljd af betyg och läkareintyg torde sändas snarast möjligt under adress:

Professorskan *Elin Stavenow.*

Lerum.

Studentska.

I disponentfamilj i vacker trakt af Södra Ångermanland får ung, gladlynt studentska till hösten plats att undervisa en 14-årig flicka i 6:te klassens kurs samt musik. Svar med foto. och betygsskrifter till "Studentska" under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

**Stenografi och
Maskinskrifning.**

Ung Dam, skicklig i maskinskrifning och stenografi (äfven efter diktamen å tyska, franska och engelska), erhåller plats från 1 juli å härvarande större kontor. Egenhändigt skriven ansökan, åtföljd af betygsskrifter och referenser jämte uppgift om ålder, under adr. "H. B.", Dagens Nyheters Hufvudkontor Stockholm.

Kvinnlig Kontorist

kunnig i stenografi, maskinskrifning och tyska språket, får framtidspats hos Aktiebolag. Svar med betygsskrifter, referenser och löneanspråk märkta "Centrum 1910", Svenska Dagbladets Hufvudkontor, Stockholm.

En sköterskeplats

vid Sandvikens sanatorium ledig. Lön 350 kr. Svar före 15 juni till Husmodern. Sanatoriet, Sandviken.

Att sköta hushållet

för medelålders ensam herre i god samhällsställning sökes ung bildad flicka, som vill åtaga sig på egen hand därmed förenade sysslor. Svar med fotografi, referenser, ålder och löneanspråk till "K. 43", under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

**Kvinnliga
arbetsområden.**

Utbildningskurser m. m. Muntliga och skriftliga upplysningar genom

**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**

54 Drottninggatan.

Obs! De billiga priserna.

Till 42 öre pr meter säljes ett parti extra prima Congressgardiner i olika färger, 100 cm breda, vanliga Allmogeardiner från 30 öre pr mtr, Bömullstyger från 29 öre metern, m. m.

Slumplagret

MÄSTERSAMUELSGATAN 51, II. Stockholm

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition & Sparkassa

4¹ | 2 | 0

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

ILIP HOLMQVIST:S

Handelsinstitut, Göteborg.
300—400 elever årligen. 15—20
akademiskt och praktiskt bil-
dade lärare. Begär vårt 40-sid.
illustrerade program.
FÖRNÄMSTA SPRÅKINSTITUT.

BANKKURS

S. T. G. 31563

Wiréns utsökta **PARFYMER**, eleganta damers förtjusning.

Erhålls i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.)

21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Vackert bomullstyg

till klädningar. Extra modernt,
blått och hvitrandigt, finfin kva-
lité med tvinnad varp. Säljes i af-
passade stycken om 8 m. till ett
pris af 5:12

2½ m. vackert hvitt bluslistyg,
pris 1:72. Sändes *fraktfritt* från

Vängåfvan

Vasagatan 15—17. Stockholm.

Edvin Bergs Förgylleriaffär

— Etablerad 1891 —

rekommenderas värdsamt.

OBS! Gamla möbler renoveras
och förgyllas.

45 Nybrogatan 45.

Tandläkare

ALMA ÖSTERLUND

TEGNÉRGATAN 10, 2 tr.
(Ingång från Döbelngatan).

Mottagningstid: Hvardagar 12—2.

Å andra tider efter öfverenskommelse.

A. T. 242 17.

Rikstel. 41 42.

Tandläkare Judit Tillman

Drottningg. 58. Allm. Tel. 44 92. (44 31).

Hvard.: ½12—2 och ½6—½7 e. m.

Andra tider enl. öfverenskommelse.

Tandläkare

GERDA ISBERG

Götgatan 3. A. T. 306 11 (304 40).

Mottag. 10—3. Andra tider efter
öfverenskommelse.

På resor,

vid fotvandringar, vid vistelse i
skog och mark medföra alla, som
lärt känna fil. doktor P. Håkans-
sons fabrikat Salubrin, detsamma
såsom medel mot **ömma fötter,**
insektsstyg m. fl. yttre skador
och såsom det bästa toalettmedel
till **hudens, hårets och tänder-
nas vård.** Salubrin tillhandahålles
i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer.
Partilager hos Geijer & C:o, Stock-
holm.

PRISTÄFLAN.

För det bästa julkortet, afsedt
att sprida rösträttskvinnornas jul-
hälsningar, utlyser Föreningen för
Kvinnans Politiska Rösträtt här-
med ett pris af

Femtio kronor.

Tävlingsritningarna skola vara in-
lämnade till fröken Stina Quint före
den 1:sta september, adress Ar-
tillerigatan 4, Stockholm.

För Boy-Scouts!

Ryggsäckar, Skodon, Strumpor,
Tröjor, Mössor, Bälten, Knifvar,
Väskor, Kompasser, Signalpipor,
Fältflaskor, Spritkök m. m.

För sommarnöjet.

Lawn Tennis, Krocket, Fotboll,
Hängmattor, Kanoter, Sportskor,
Fiskredskap, Luftbössor, Salongsge-
vär, Gymnastikapparater, Simbyxor,
Simdynor m. m. *Priskurant gratis!*

Tält af rödsvit markisväf 2×2 m. kr. 46.50.

Mauritz Widforss' H. A. B., Sthlm.

31 KLARABERGSGATAN

Filialer

88 DROTTNINGGATAN o. STADSGÅRDEN 2

Begär priskurant

innan snörlif köpes, från Franska
Snörlifssömmeriet, Norrmalmstorg
1, 1 tr. STOCKHOLM.

Största fabrik i Skandinavien för

Damhårarbeten.

Färdiga arbeten i tusental, prima
svenska hår i äkta naturfärger.

Herr o. Fru E. Malmberg.

58 Klarabergsgatan 58.

Bomullsklädnigar i afpassade bitar, 8
met., äkta färg, vackra mönster, erhålles till
2,85 st., d:o prima kvalitet, nya, eleganta
mönster, som vanligtvis kosta 50 à 55 öre
met., till 3.20 st. Fraktfritt öfver hela lan-
det vid köp af 10 st. Tillskrif Otto Oskar-
son, G:la Kungsholmsbrogatan 23 A, Stock-
holm.

DAMMSUGARE

demonstreras dagligen kl. 2—4. Va-
sagatan 5. Aktiebolaget Rudolph
Landén. R. 126 95. A. 201 80.

Fackskolan för huslig ekonomi i Upsala.

Lärrinnekurs i matlagning och handarbete börjar 1 sept.
Anmälan göres före 1 juli.

Lärrinnekurs i matlagning och landthushåll, ny kurs med
2 term. i Fackskolan och 2 term. å skolans landtgård, börjar den
12 sept. Anmälan före 15 juli.

Husmoderskurs med undervisning i matlagning, sömnad och hälso-
lära och närmast afsedd för flickor med högre skolbildning, börjar
den 1 sept. Anmälan göres helst före 1 aug.

Specialkurs (högre husmoderskurs) i finare matlagning, klädsömnad
och barnvård börjar den 22 aug. Anmälan helst före 1 aug.

Praktisk Yrkeskurs för utbildning af kokerskor och hushållerskor
börjar 22 aug. Anmälan före 1 aug. Anmälan till den *Lära-
rinnnekurs* (endast för skolkök), som börjar i jan. 1911 insändes
före 1 nov. Tryckt program på begäran gratis och franko. *Pro-
gram 16 gäller.*

Inspektör: Professor O. Hammarsten.

Föreståndarinna: Fröken Ida Norrby.

Parfymmer.

Stort och rikhaltigt lager af
de utsökt finaste parfymmer från
de förnämsta utländska firmor,
finare och enklare tvålar, kam-
mar, borstar samt finare toalett-
artiklar. Order till landsorten
mot efterkraf.

A. V. Nording,

11 Biblioteksgatan 11

63 Drottninggatan 63

Gynna Dagnys annonsörer!

TILL SVERIGES KVINNOR.

DRICKER NI KAFFE?

En onödig fråga menar Ni. Då en annan fråga. Dricker Ni
Karlbergs Specialblandning å 1,60 pr kg? I annat fall bör Ni
från i dag börja med detta kaffe, ty på samma gång det är
billigt är det af synnerligen god kvalitet. Gör ett försök. Ni
blir nöjd.

Kaffet sändes till landsorten mot efterkraf eller postförskott.

K. W. Karlberg, Kontors- och Postadress **Idungatan 5.**

Butiker: **Mästersamuelsg. 11, Döbelng. 44, Norrtullsg. 24,**

STOCKHOLM.

KLIPP ANNONSEN!

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Den Östbergska taxeringsfrågan.

Hvarför vore det fördelaktigt att hafva kvinnliga öfverlä-
rare vid folkskolan? Af *Anna Ljungberg.*

Vaksamhet.

Fredrika-Bremer-Förbundets årsberättelse.

Insänd litteratur.

Rösträtt åt Englands kvinnor. Af *Ellen Wester.*

Trotjänarinnan. Af *Jenny Engelke.*

Notiser.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**